

Kulturutveckling
Nina Tenskog
Tfn: 063-14 67 27
E-post: nina.tenskog@regionjh.se

2024-08-29

RUN/111/2024

Kompletterande tillägg utifrån att regionfullmäktige återremitterat ärendet till regionala utvecklingsnämnden i syfte att

1) utreda vilken demokratisk rättighet som säger att alla ska ha tillgång till konst och kultur.

2) motivera varför en konstpolicy ska breddas och gälla kultur och inte enbart konst.

Synpunkterna gäller i huvudsak första raden i punktlistan samt meningen *“Arbetet syftar till att säkra den offentliga konstsamlingens kulturella och ekonomiska värde samt utveckla och stärka den demokratiska rättigheten att alla invånare ska ha tillgång till konst och kultur.”*

Att relatera konstpolicyens inriktning, innehåll och formuleringar till ledande instanser och dokument samt etablerade konst- och kulturbegrepp syftar till att förtydliga och kvalitetssäkra vad regionens arbete med den offentliga konsten handlar om. Statens konstråd baserar sina *Tio argument för offentlig konst* på bland annat *Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna*. Ett av argumenten med rubriken *“Tillgång till konst – en mänsklig rättighet som stärker hälsan”* inleds med *“Att få njuta av konst är en mänsklig rättighet.”* Ytterligare ett argument med rubriken *“Offentlig konst – en demokratisk rättighet”* relaterar till de kulturpolitiska målen genom att hävda att *“Konst är en demokratisk rättighet. Detta framgår tydligt av de kulturpolitiska mål för Sverige som har antagits av riksdagen.”*

1) Formuleringen *“...samt utveckla och stärka den demokratiska rättigheten...”* grundar sig i just *Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna*. Förklaringen i sig är inte juridiskt bindande men en gemensam viljeyttring och ett moraliskt ställningstagande. Dess innehåll utgör grunden i arbetet kring de mänskliga rättigheterna i världens stater.

I artikel 22 kan kulturbegreppet tolkas i breda termer och kopplas till exempelvis möjliggörande, tillgänglighet, mångfald och representation. Men också till värden som kännetecknar en demokrati och ett fritt kulturliv, den samtida offentliga konsten och i förlängningen regionens arbete med den. I artikeln formuleras de kulturella rättigheter som var och en är berättigad till och som förverkligas i enlighet med organisation och resurser i aktuell stat:

“Var och en har, i egenskap av samhällsmedlem, rätt till social trygghet, och är berättigad till att de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som krävs för hävdandet av hans eller hennes människovärde och utvecklingen av hans eller hennes personlighet, förverkligas genom nationella åtgärder och mellanfolkligt samarbete i enlighet med varje stats organisation och resurser.”

Artikel 27/1 fastslår vidare att:

“Var och en har rätt att fritt delta i samhällets kulturella liv, att njuta av konst samt att få ta del av vetenskapens framsteg och dess förmåner.”

Här lyfts konsten specifikt fram och härleds till *“samhällets kulturella liv”*. Begreppet “konst” kan i sammanhanget tolkas som “de sköna konsterna” i en mer ursprunglig betydelse, därmed också underförstått att det handlar om konst av professionella utövare.

2) I återremissen efterfrågas vidare en motivering till varför en konstpolicy ska breddas och gälla kultur och inte enbart konst. Synpunkten adresserar styrdokumentet som helhet, dess inriktning och innehåll, utifrån formuleringen *“... att alla invånare ska ha tillgång till konst och kultur.”* Meningen

däremot syftar till att sätta regionens arbete med den offentliga konsten i sitt sammanhang, både internt inom organisationen och i relation till bild- och formkonsten samt övrigt kulturliv på nationell och internationell nivå.